

YENİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI

Modern Turkish Literature Researches

Temmuz-Aralık 2016/8:16 (126-136)

KEMALETTİN TUĞCU'NUN ESERLERİNDE YALITILMIŞLIK

M. Fatih KANTER*

ÖZ

Toplum, kendi normları dışında olanları ve kendisi gibi düşünmeyenleri dışlayan gizli bir reflekse sahiptir. Evrensel olan bu tepki, kendi gibi olmayı cezalandırma ya da ötekileştirme amacını taşır. Sınıfsal çatışmalar, düşünce farklılıkları, etnik kökenler vb. durumlarla kendisi gibi olmayı ötekileştiren toplumun bu bireylere karşı takındığı tavır, bireyleri yok sayma anlamını taşır. Bu anlam ise ötekileştirilen bireylerin yalnızlaştırılması bu toplum dışına itilmesi demektir.

Çocuk edebiyatı alanında eserler veren Kemalettin Tuğcu da eserlerinde toplum dışına itilen kahramanların ruhsal dünyasına dikkat çeker. Özellikle modernleşme ve kentleşme temeline dayalı bir yozlaşma ile birlikte toplumsal normların sarsıldığı gerçeği üzerine yoğunlaşır. Bu bağlamda özellikle aile içi geçimsizlikler ve maddi menfaatler sonucu dışlanan kahramanların psikolojik ruhsal durumları irdelenir.

Anahtar Sözcükler: Kemalettin Tuğcu, Yalıtılmışlık, Modernleşme, Yozlaşma, Maddiyat.

ABSTRACT

Society has a confidential reflection that excludes the ones out of its norms and don't think as itself. This universal reaction has the goal of punishing or alienating the ones not like itself. The attitude of the society towards these individuals which alienates the ones different from it by the cases like denominational conflicts, ideal differences, ethnic roots etc. has the meaning of ignorance of them. This meaning is the isolation of the alienated individuals and their exclusion from the society.

Kemalettin Tuğcu, who has works on child literature, draws attention to the spiritual world of the isolated heroes in his works. He especially concentrates on the reality of demolishment of societal norms with a corruption based upon the modernization and urbanization. In this context, the physiological and mental conditions of the isolated heroes as a result of interfamilial derangements and economical interests are particularly examined.

Key Words: Kemalettin Tuğcu, Isolation, Modernization, Corruption, Materiality.

* Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: fatih.kanter@hotmail.com

GİRİŞ

Varlığın özü kendi yaşamını anlamlandırmak ve bu anlam arayışı içerisinde kendini ötekine kabul ettirmekten geçer. Dünyalık yaşamı anlamaya dayalı bir varlık ve kimlik tanımlaması içerisine giren birey, kendini sürekli var kılmaya çabalar. Rousseau'nun tespitiyle “insanın ilk duygusu varlığını hissetmesi, ilk özeni de varlığını koruma özeni ol(muştur).” (Rousseau 2010: 134). Bu varlığını koruma çabası aslında ölümsüzlük arzusunun bir yansımasıdır. Bunun yanı sıra dünyalık yaşam içerisinde her birey, önemsenmeyi ve kabul görmeyi de ister. Aksine bir durum bireyin varlığını hiçe saymak anlamını taşır ki bu durum, varlığın yaratılışına uygun değildir. Zira “bir insana verilebilecek en ağır ceza (...) reddedilmişlik ve itilmişlik ve onun varlığından habersiz olma”dır. (Özodaşık 2001: 26). Varlığı yok sayarak, toplum dışına iterek ya da reddederek onu cezalandırma durumu ise toplumsal ve bireysel olayların, alguların, önyarguların, statülerin değişik biçimlerde yansıması sonucu olabilir. Toplumsal kabullerin dışındaki yaşam, çoğunluk tarafından genellikle yalıtılmaya, yadırganmaya, ötelenmeye mahkûmdur.

Toplumsal çoğunluğun kendisinden olmayanı dışlaması gerçeği ise evrensel bir yargıyı içerisinde barındırır. Zira insan, kendisine benzemeyen, kendisi gibi düşünmeyen ve kendisi gibi olmayanları yok saymaya ve ötekileştirmeye meyillidir. Dışlanma, “bireylerin ya da hanelerin, ya kaynaklardan ya da daha geniş ölçekteki cemaatle veya toplumla sosyal bağlar kurmaktan yoksun bırakılmaları sürecini karşılayan terim” (Marshall 1999: 150) olarak tanımlanır. Bireyin ve toplumun yansıması olan edebî ürünlerde de bu sorun sıklıkla işlenir. Gerek dünya edebiyatında gerekse Türk edebiyatında toplumsal ve kitlesel baskılarla ötekileştirilen, yalıtılan ve yalnızlaştırılarak toplumun dışına itilen bireylerin trajik durumlarına ilişkin vurgular söz konusudur.

Türk edebiyatında çok tartışılan yazarlardan birisi olan Kemalettin Tuğcu da eserlerinde, ötekileştirilen, toplumun dışına itilen ve yaşamsal daireleri sınırlandırılan bireylerin trajik yazgılarını sosyal gerçeklikler aracılığıyla dile getirir. Özellikle, sosyal statüleri ve ekonomik imkânsızlıkları nedeniyle toplum dışında bırakılan bireylerin yazgılarını, ‘mağdur edilmiş çocuklar’ üzerinden anlatan Tuğcu, toplumdaki yalıtılan çocukların var olma mücadelelerini dramatik bir kurguyla gözler önüne serer.

Kemalettin Tuğcu'nun Eserlerinde Yalıtılmışlık

Modernleşme yolunda ilerleyen Türkiye'nin sancılı süreçlerine tanıklık eden Tuğcu, çocuk romanları yazmakla birlikte bu sancılı süreçte yaşanan dramaları ve toplumsal gerilimleri de eserlerine aktarır. Modernleşmenin ve kapitalist kültürün etkileriyle aile bağlarının

zayıflaması, çıkar ilişkilerinin belirginleşmesi Kemalettin Tuğcu'nun eserlerindeki temel konulardandır. Zira modernleşmeyle birlikte sosyal hayatta ortaya çıkan yenileşmeler ve tüketimin bir kültür haline dönüşerek bireyleri kısaça altına alması, toplumsal yapının değerler dizgesini zedeler. Daha rahat ve lüks yaşama arzusu ile tüketime yönelen insanlar arasında ister istemez bir sınıf farklılığı da bu sürecin sonucu olur. Bunun yanı sıra köyden kente göç, gecekondulaşma, maddi kaygılara dayalı aile içi geçimsizlikler, zengin-fakir ayrımı gibi sorunlar da modernleşme sürecinde yaşanan toplumsal değişimlerdir. Bu toplumsal değişimler, geleneksel toplum yapısını dönüştürürken insanlar arasındaki ilişkileri de farklılaştırır hatta zaman zaman yozlaşmalara sebep olur.

Toplumsal değişimin belirginleştiği ve dolayısıyla insanlar arasındaki ilişkilerin zayıfladığı dönemde eserlerini veren Tuğcu, bu süreci realist bir tavırla gözler önüne serer. Toplumsal değişimle birlikte toplum dışına itilen, ötelenen insan tipleri onun eserlerinin odak noktalarındandır. Kemalettin Tuğcu'nun eserlerinde yalıtık kişiler genellikle iki grupta görülür. Bunların ilki, annesi babası olmayan ya da yoksulluk içerisinde olan kimsesiz çocuklar, ikincisi ise zengin olan ve sadece parası için değer verilen yalıtık yetişkinlerdir. Dolayısıyla Tuğcu, sadece yoksul oldukları için toplumun dışına itilen bireyleri değil aynı zamanda sadece 'kasa' olarak görülen kişileri de benzer bir toplumsal etkide değerlendirir. Bu çerçevede değer-değersizlik olgularını belirleyen yegâne unsurun ekonomik koşullar olduğu gerçeği Tuğcu'nun romanlarında dikkat çeken bir özelliktir.

Parçalanmış aileler ve yalıtılan çocuklar

Kemalettin Tuğcu'nun romanlarında, toplumdan yalıtılan/dışlanan bireylerin ortak özelliklerinden birisi parçalanmış ailelere sahip oluşlarıdır. Anne ve babası ayrılıp başka kişilerle evlenen, babasını ya da annesini küçük yaşlarda kaybeden çocuklara toplumun olumsuz ve dışlayıcı bakış açısı bu eserlerde ön plandadır. *Küçük İşportacı* romanında babasını kaybeden Nazmi işportacılık, annesi ise kapıcılık yaparak güçle geçimlerini sağlamaya çalışırlar. Bunun yanı sıra toplumsal baskı da üzerlerine sürekli yük olarak biner. Toplumun körleşen insani duygularının yanı sıra vicdani özelliklere sahip olduğu da şüphesizdir. Zira aynı toplum içerisinde yaşayan ve toptancılık yapan Halit Bey, Nazmi ve annesini yanına alır. Küçük yaşlardan itibaren zorluklar çeken, sonra zenginleşen Halit Bey de yalıtık bir tip olarak dikkat çeker. Zira o zengin olduktan sonra karısı ve kızı tarafından sadece parası için istenen bir adamdır. O da bunun farkına vararak, kendini bilinçli bir biçimde toplumdan uzaklaştırır.

Sokaktan Gelen Çocuk romanında da annesi ve babası ayrılan Murat adındaki çocuğun dramı, parçalanmış aile yapısı üzerinden işlenir. Babasının evlendiği kadın tarafından bir kambur olarak değerlendirilen Murat'ı öz annesi de istemez. Tuğcu'nun romanlarında görülen bir karakteristik olarak istenmeyen çocuğun sokakları yuva edinmesi, *Sokaktan Gelen Çocuk* romanının da ana eksenini oluşturur. Nitekim öz annesi de Murat'ı tekrar babasına gönderince

Murat sokakta kalır. Parçalanmış ailenin, bireyleri nasıl bir travmaya doğru sürüklediği Murat karakterinde kendini gösterir. Kendine ait bir ailesi olmayan Murat'ın kendi gerçekliğiyle yalnız kalışı cümlelerin soğukluğuyla sunulur:

“- (...) Bir başka karı aldı, gözü dünyayı görmüyor.

- Sen babanla oturmuyor musun?

- Karı istemiyor beni. Babam da anana git diye beni sokağa salıverdi.

- Anam da başka bir adamla evlendi. Adam beni istemiyor. Babasına gitsin diyor”. (Tuğcu 2008: 7).

Ailesi tarafından yok sayılan Murat, bir ayakkabı tamircisinin yanına girip meslek sahibi olur. Tuğcu, Murat'ın şahsında, yalıtılmış bireylerin hayata tutunma mücadelelerini kazanmalarını yansıtırken aynı zamanda romantik bir duyuş tarzıyla iyilerin kazanacağına ilişkin bir bakış açısını da örtük de olsa sezdirir. Bu çerçevede o, toplumdan yalıtılan, ötekileştirilen çocukların dramlarını kurmaca düzleme taşıırken toplumun sadece aksak taraflarını göstermez.

Büyüklere Günahı eserinde annesi ve babası ayrılan Cahit adlı bir çocuğun köye yerleşip kendi hayatını kurmasını anlatan Tuğcu, bu romanında da yalıtılmışlık durumunu parçalanmış aileler üzerinden aktarır. Babasının yeniden evlenmesi üzerine üvey annesi tarafından bir yük olarak görülen Cahit, babasının da üvey annesine hak vermesi neticesinde evden ayrılır. Köyde yerleştiği aileye yük olmak istemez. Kendini köylülerden ve insanlardan mesafeli bir biçimde yalıtır. Zira o köyün kapalılığına karşı yeniliklere açık bir tiptir. “Köylü, dış dünyaya kapalı kalmasından dolayı, içinde bulunduğu kötü şartları benimser; daha iyi ve daha güzel bir hayat için uğraşmaz. Zira bakış açısı dar ve imkânları oldukça sınırlıdır.” (Korkmaz 2016: 161). Cahit ise şehirde edindiği tecrübe ile kendine yeni bir yaşam alanı kurmayı başarır.

Kemalettin Tuğcu, yoksulluk nedeniyle yalıtılan çocukları anlatırken özellikle söz konusu çocukların tekensiz mekânlar olarak kodlanan sokaklarda kalma zorunluluklarına gönderimde bulunur. Nitekim *Küçük Serseri* eserinde babasını çocuk yaşta kaybeden Erol'un üvey babaya karşı tepki olarak kendisini sokaklara atışı anlatılır. Üvey babası Rüstem tarafından dövüldükten sonra eve dönmeyen, sokaklarda yaşamaya başlayan Erol, karın tokluğuna çalışır. “Hiçbir arkadaşı, konuşacak kimsesi” (Tuğcu 2006: 39) olmayan Erol, babasızlığını dert edinerek serseri olmak ister. Kendisini toplumdan yalıtır. Kahraman tarafından bilinçli bir biçimde toplumdan kaçış olarak kendini gösteren yalıtık durum, bir tepki niteliğindedir.

Maddi imkânsızlıklar ve bunun getirdiği zor yaşam koşulları Kemalettin Tuğcu eserlerinde sıklıkla işlenen konulardandır. Tuğcu, özellikle köylerde cehalet ile birleşen fakirliğin insanların hayatlarını nasıl olumsuz etkilediğine eserlerinde değinir. *Satılan Çocuk* romanında annesi babası olmayan ve dayısı ile yengesi tarafından istenmeyip para karşılığı satılan Yaşar, sevilmeyen, kendisi de kimseyi sevmeyen, yalıtık biridir. “Ben yalnız yaşıyorum. Ben insanları

sevmem” ifadeleriyle kendisini tanımlayan Sadık Bey’in insanlara karşı olumsuz tavır takınmasında, kendisinin dürüstlüğü ve çalışkanlığı karşısında tembel ve hilekâr insanların varlığının etkisi söz konusudur:

“Oğlum, dedi. Havasından mı, suyundan mı nedir? Bu kasaba halkı tembel ve geri kafalıdır. Değişikliği hiç sevmezler. Başka şehirlerden atanan memurlar da ister istemez buraya gelince gevşerler. Yeniliklere karşı antipatileri vardır. (...) Bana düşmanlıklarına gelince...

Sadık Bey anlatıyordu:

-Güzel ve çiçekli bir bahçe içinde, iki katlı bir evim var. Evimde elektrik var, bütün konfor burda. Yoldan geçenler radyo ve televizyon sesi duyarlar. (...) Kasabadan alışveriş etmem. Çünkü onlar her şeyi eksik tartar ve pahalı verirler. Sattıkları her şey bayat ve çürüktür. Benim gibi adamı elbette sevmezler.” (Tuğcu 2012: 27).

Kimsesizliğin nedenlerinden birisi de toplumsal baskının bireyi toplum dışına itmesidir. *Satılan Çocuk* romanında kendisini sahiplenecek kimsesi olmadığı için satılan Yaşar’ın kimsesizliğinde toplumun içine nüfuz edememesinin ve ötekileştirilmesinin etkisi görülür. Zira okulda arkadaşları ve öğretmenlerinin bir kısmı tarafından da satılmış olarak bilinen Yaşar, toplumsal anlamda dışlanmaya maruz kalan mutsuz bir çocuk olarak anlatılır. Şehirde yatılı okula başladığında da kendi kasabasından gelen öğrenciler tarafından dışlanır. “Böylece bir taraftan ekonomik gücü elinde tutan yarı feodal sistemin, diğer taraftan kanun koyucu ve uygulayıcı devlet mekanizmasının ürünü bürokrasinin ezdiği ve sindirdiği bir insan” (Gariper 2000: 5) durumuna düşenlerin yanında yerini alır. Sadık Bey’in Güllü adlı genç bir köylü kızı ile evlenmesinin ardından ise Güllü’nün kandırdığı Sadık Bey tarafından da bir süre dışlanan Yaşar, yalıtık bir süreç geçirir.

Maddi sömürü ve yalıtılan yaşlılar

Kemalettin Tuğcu’nun eserlerinde toplum dışına itilen diğer grup kahramanlar ise maddi imkânı olduğu halde istenmeyen kişilerdir. Aslında bu kişilerin kendilerini bilinçli olarak yalıtık bir düzleme çektikleri de söylenebilir. Zira bu yaşam içerisine uyum sağlayan bireylerin “içinde buldukları yalıtılmışlık hali, onları kendi çıkarlarını savunmaya ve kendi işlerini kendilerinin düzenlemesine yönelmektedir.” (Van der Loo- Van Reijen 2003:107). Bu kişiler çıkar ilişkisine dayalı olarak belirli bir aile düzeni içerisinde sadece maddi olarak varlığını sürdüren ancak gündelik hayatta ötekileştirilen ve dışlanan kişilerdir. *Kuklacı* eserinde vali muavinliğinden emekli olan ve kukla yapma merakı olan Recai Bey’in ailesi tarafından nasıl dışlandığı ve itibarsızlaştırıldığı konu edinilir. Eserin temelinde modern dünyanın meta merkezli yaşamına ayak uyduran bireylerin kendisi gibi olmayan birini dışlamaları söz konusudur. Modern hayatın kitleleştirdiği ve birey olmaktan ziyade bilinçsiz bir yığın haline getirdiği yoz karakterler maddi olanın dışındaki yaşamı reddederler. “Öznesi olmayan konuşmaların ve yükümlülüklerin altında eylem gücünü kaybederek edilgen hale gelmiş, gevezelik ve gündelik dedikodular arasında kendi

varoluş gerçekliğinden uzaklaşmış insanların çağıdır.” (Taşdelen 2004: 36). Recai Bey'in eşi Sahire Hanım da bir “bekçi kızı ve sonradan görme” tiplmesiyle modern çağın yapısına ayak uydurur. Kızı Calibe de ilk zamanlar annesiyle aynı düşünce yapısına sahiptir. Oğlu Bedri avukattır, onun karısı Perihan evde bir hizmetçi gibidir. Damat Hayri Bey bir bankada memur iken müdürlüğe kadar Recai Bey'in yardımıyla yükselir. Recai Bey'in torunu Yıldız ise ailede dedesini anlayan tek kişidir.

On iki daireli Zümrüt apartmanının sahibi olan Recai Bey, asil, çalışkan, bilgili ve kültürlü biridir. Geleneklerine ve göreneklerine bağlı bir karakterdir. Yıllarca eşinin, damadının ve kızının müsrifliğine ses çıkaramaz; ancak odası elinden alınınca varlık alanına müdahale edildiği için evin tüm yetkilerini eline alır. Bir kuklacı dükkânı açar. Burada amaç el sanatlarıyla uğraşmak, milli ve manevi değerleri tahtalara işlemek suretiyle kendini rahatlatmaktır. Zevk aldığı bu işi yaparken fakir çocuklara yardımcı olur.

Kuklacı eserinin temelinde Recai Bey'in şahsında, var olan değerlerin torunu Yıldız aracılığıyla gelecek nesillere aktarılması yansıtılır. Bu amaçla o tarihi bellekte yaşayan kahramanların kuklalarını yaparak kültür dünyasına da hizmet eder. Onun en büyük kaygısı kendini geleceğe aktaracak bir araç bulmaktır. Bu ise yalnızca maddi unsurlar ya da çocuklar ve soyadı aracılığıyla değil kültürel mirasın devamıyla olacaktır.

Kuklacı'da işini iyi yapan, dürüst ve asil insanların çıkar ve sömürü düzeni içerisinde yozlaşan insanlar tarafından nasıl yalıtıldığı anlatılır. Benzer bir durum ise *Dağdaki Yabancı* eserinde görülür. Ortaokulda annesi ve babası ayrılan Demir'in hem çalışıp hem okuyarak yıllar sonra doktor olup bir köy yakınına yerleşmesi anlatılır. Kendisini hem şehrin hem de köyün dışına bilinçli bir biçimde iten karakter, aslında sömürü ve çıkar ilişkilerine karşı başkaldırır. Çocukken annesi ve babası tarafından şefkat ve ilgi görmeyen başkışının yalnızlığının sonraki hayatında da devam etmesi, bu başkaldırının temel nedenlerindedir. Eserde toplum tarafından yalıtılan karakterin dramı ve mutlu olma çabası reel biçimde sunulur. O, yalıtık olmasına karşın değerlerine bağlı ve insanlığa hizmet etme amacındadır.

Romanın diğer yalıtık kişisi ise köyde annesi babası ölünce sırf mallarından dolayı amcası ve yengesi tarafından sözde sahip çıkılan Güzide'dir. O da Demir gibi, şefkatten mahrum büyümüştür. Yengesi ve amcası tarafından zulüm görür, köle gibi çalıştırılır. Demir Bey, Güzide'yi bu hayattan kurtarır, Güzide ona kaçır ve evlenirler.

Toplumsal ilişkiler ağı birden fazla değişkene bağlıdır. Bu değişkenler birey ve toplum arasında hem açık hem de gizli bir anlaşmalar sistemi gibidir. Bu doğrultuda, “kişisel hayatın mahrem yanlarındaki değişimler çok daha kapsamlı toplumsal bağlantıların kurulmasıyla doğrudan ilişkilidir.” (Giddens 2010: 51). Bu bağlamda, *İstenmeyen Adam* adlı eserde yine toplumsal statü bakımından üst düzeyde olan kahramanın ailesi tarafından yalıtılması işlenir. Yetmiş yaşındaki

Cemil Bey, askerî doktorluktan emekli olduktan sonra tüm parasını karısına emanet eder. Sahibi olduğu evi de karısı Rukiye Hanım'ın üstüne yapar. Buna rağmen karısı onu istemez:

“-Allah'ını seversen ayağımın altında dolaşma. Bakkal dükkânına mı gideceksin, parka mı, çekil git. Öf be usandım senden, daha ne kadar başımda kalacaksın? İşte böyle bir çekişme sonunda, evden çıkmıştı, hem de beş parasız.” (Tuğcu 2012: 113).

Evden ayrılan Cemil Bey'i kızı ve oğlu da evlerine almak istemezler. Kızı, Işıl onu huzurevine göndermek ister:

“- Ne demek istiyorsun baba? Sen evini, bankadaki paramı bana mı verdin? Ben el adamının yanındayım. Sana nasıl bakarım?

-Bakamazsın kızım, demişti. Bakamazsın. Ben artık lüzumsuz, istenmeyen bir adam oldum.” (Tuğcu 2012: 13).

Kızının bu durumundan rahatsız olan Cemil Bey oğluna gider. Oğlu da evine giden babasından saklanır ve kapıyı açmaz:

“Oğluna şikâyete gitmişti. Fakat kapıyı çalarken, içeriden oğlunun: - Sevim ben banyoya saklanayım, sen bir iş için sokağa çıktık, gecedden önce gelemecek de. Dediğini duymuştu.” (Tuğcu 2012: 14).

Özel okullarda okuttuğu oğlu Tuğrul da onu istemez. Eşi ve çocukları tarafından dışlanan Cemil Bey, kendi başının çaresine bakmak zorunda kalır. Bir küçük apartmanın giriş katına yerleşip tekrar doktorluğa başlayan Doktor Cemil Bey, önce bir eczanenin üst katında hasta bakar sonra apartmanda ve civarda da adı duyulur.

Doğduğum Ev romanında da benzer bir konu işlenir. Emekli askerî doktor olan Ekrem Bey büyük bir köşkte kızları ve damatları ile birlikte yaşamaktadır. Kızlar ve damatlar köşkte kendi gelirleri ile değil Ekrem Bey'in gelirleri ile geçinirler. Yine de daha fazla lüks tüketim arzusu ile hoşnutsuzluklarını ve memnuniyetsizliklerini sürekli dillendirdikleri gibi babalarını çatı katına gönderirler. Ekrem Bey'e torunları Deniz ve Can destek olur. Ekrem Bey'in damadı ile yaptığı bir konuşmada söylediği sözler onun kendi evinde nasıl dışlandığının ve fazlalık olarak görüldüğünün bir göstergesidir:

“Bakınız Kadri Beyefendi, burası benim evim. Bu evdekileri besleyen benim. Yıllardan beri kimsenin masrafa karıştığı yok. Buna sesimi çıkarmadım. Ama, on beş odalı köşkte benim odamı bile çok görerek beni tavanarasına attılar. (...) Ben tavanarasında eski, tozlu bir levha gibi unutulmuş bir adamım. Ben bu köşkte fazla bir adamım” (Tuğcu 2006: 17).

Ekrem Bey küçük yaşta annesini kaybetmiş üvey annesi tarafından istenmemiş bir çocuktur. Babası onu askeri okula yazdırır, bu sürede de yine içe kapanık ve kendi dünyasında bir çocukluk dönemi geçirir. Kimsesizliğin getirdiği yalnızlıkla insanlardan adeta kaçır. Eserin başında ailesi tarafından yalıtılan Ekrem Bey köşkün bahçesinde kendine ait iki odalı bir ev yaptırır kendi arzusuyla yalıtık bir hayatı tercih eder.

Kemalettin Tuğcu'nun *Benim Annem* adlı eserinde, sağladığı maddi imkânlar nedeniyle ailesi tarafından adeta 'kasa' olarak görülen bir doktorun dışlanmışlığından kesitler sunulur. Kocası ölen Nesibe Hanım'ın oğlu Faruk'u okutmak için verdiği mücadele anlatılırken bir taraftan da Doktor Ragıp'ın ailesi ile ilişkileri aktarılır. Elinden iş gelen Nesibe Hanım, Doktor Ragıp'ın muayenehanesinde hemşirelik yapar. Doktor Ragıp ise eşi ve çocukları tarafından değersizleştirilir ve ev içinde sürekli tahkir edilir. Ailesi Doktor Ragıp'ın yalnızca parasının peşindedir. Öyle ki; hastanede yattığı zaman bile yanında kalmadıkları gibi kendi lükslerinin dışındaki şeylerle de ilgilenmezler. Eserde Ragıp Bey'in ölümü üzerine Nesibe Hanım'ın söylediği sözler, romanın özeti niteliğindedir.

"- Beyefendi, dedi. Herkes ölecektir. Fakat bu şekilde, bunca vefasız kimselerin babası olarak ölmek pek acı. Akşamdan başhekim bir şeyler anlamış, eşini hastaneye çağırmişti. Fakat hizmetçi hanımın bir poker partisine gittiğini bildirmiş. Kızlarından biriyle konuşmuş. "Annem gelince haber veririz benden başka evde kimse yok. Ben de çocuğumu bırakıp gelemem." demiş. Bunlar Ragıp Bey'in kızları ve ailesi işte. Bir insan ölüren yanında kendisinden birilerinin bulunmasını ister." (Tuğcu 1997: 44-45).

Modernleşmenin hızla kuşattığı ve etkisi altına aldığı birey bilinçsiz bir akışla maddi öğelere yönelir. Maddi olanın dünyasında varoluş değerini yitirirken para bir araç olmaktan çıkarak amaca dönüşür. Bu tehlikeli dönüşüm Tuğcu'nun eserlerinde maddi olanı haz derecesinde arzulayan bireylerin kendisi gibi olmayanları nasıl dışladıkları ve sömürdükleri gerçeği üzerinden sunulur. "Nitekim kentin merkezinde yer alan ve kendini ihtiyaçlarının sınırsızlığına inandırarak sürekli tüketen modern zihnin en önemli özelliği hesapçı olmasıdır." (Tüzer 2011: 414).

Benim Annem adlı eserde, Nesibe Hanım'ın yardımcı olduğu İkbâl Hanım da ailesi tarafından ihmal edilen biridir.

"İkbâl Hanım büyük bir servetin sahibi olduğu gibi yalnız yaşamayı da sevdiği için yoklamaya gelen pek kimsesi yoktu(r). Kızı da operasyondan sonra yalnız bir defa gel(ir), sonra çocuğu ile Ankara'ya gi(der)". İkbâl Hanım:

-Görüyorsun ya kızım, diyordu. Ben kimseden hayır görmedim. Beni bir hastane köşesine atıp gitti öz evladım." (Tuğcu 1997: 54-55).

Benim Annem eserinde özellikle yaşlı ve zengin kişilerin aileleri tarafından nasıl yalıtık bir yaşama mahkûm edildikleri üzerinde durulur.

Can Yoldaşları eserinde de yine annesi ölünce üvey anne tarafından istenmeyen bir çocuğun mücadelesi anlatılır. Üvey annesi tarafından istenmeyen Dilek, babası tarafından şehre gönderilir. Şehirde Muhtar Bey ve Pakize Hanım adlı iki yaşlının yanına yerleşen Dilek'in hayatı değişir. Muhtar Bey, Dilek'i okutur. Dilek büyüdükten sonra köydeki ablası ve kardeşi Mehmet'i de yanına aldırır. Muhtar Bey'in ölümünden sonra Pakize Hanım'la birlikte yaşarlar.

Kemalettin Tuğcu, romanlarında çocukların trajedilerini, yalıtılmışlıklarını özellikle yoksulluk üzerinden anlatırken istenmeyen ebeveynlerin durumunu ise lüks tüketim merakı aracılığıyla gözler önüne serer. Yaşlanınca gözden çıkarılan, yok sayılan ve itibarsızlaştırılan insanların yalnızlığı yalnızca Türk toplumunun değil insanlığın evrensel sorunudur. Bu sorun Tuğcu'nun eserlerinde de eleştirel bir tavır ile ele alınır. *Emekliler* adlı eserde elli beş yaşında emekli olan Sacit Bey'in içgüveysi damadı Sedat Bey ve kızı tarafından dışlanması anlatılır. Sacit Bey'in ailesi sürekli ondan para almanın ve kendi yaşam koşullarını yükseltmenin derdindedirler. Karısının kürk istemesi, damadının ihtiyaçları için ondan para istemesi, onun yalnızca evin para kaynağı olarak görülmesinin göstergeleridir.

Romanda özellikle emeklilerin toplumdaki algısı da yansıtılır. Emeklilerin artık işten el etek çektikleri gibi hayattan kopmaları da gerekir şeklinde bir algı oluşur:

"İşte oğlum, dedi. İnsanlar böyledir. Ölenler ölüp gider, kalanlar onun bıraktıklarına konarlar ve kendilerine para ve mal bırakanları çabuk unuturlar. (...) Ama emekli bir insan o evde yaşayanlar için bir sıkıntı, ayaklarında bir bağ gibidir." (Tuğcu 1991: 62-63).

Hayatın yalnızca aktif halde çalışanlar için varolduğu yanılgısı, çalıştıktan sonra emekli olan insanların yaşama hakkından da vazgeçtikleri sonucunu doğurur. Bu ise emeklilerin toplum dışına itilmelerine ve yalnızlaştırılmalarına yol açar. Benzer durum *İhtiyarlar* adlı eserde de görülür. Emekli olduktan sonra kendi hallerinde yaşayan ve toplum tarafından yok sayılan Hayri Bey ve eşi Şayeste Hanım yine kendileri gibi kimsesiz olan Nazmi adlı bir çocuğu yanlarına alırlar. Nazmi, bu iki ihtiyarla yollarının nasıl kesiştiğini şöyle aktarır:

"Ben yoksul bir köylü çocuğuyum. (...) babam bu şehirde ölmüş. Ben onun yüzünü bile görmedim. Annem bir başka kocaya vardı. Bu ikinci kocası beni istemedi. Yazın çobanlık yaptım. Kışın biraz köy okuluna gittim. Nihayet beni evden attılar. Kalktım bu kente geldim. İki yıl çekmediğim sefalet kalmadı. Sonra bu iki ihtiyarla tanıştım. Onların da kimsesi yok. Beni evlerine aldılar. İşte yedi seneden beri de okutuyorlar." (Tuğcu 2006: 4).

Babası ölünce annesi bir başka adamla evlenen ve dışarı atılan ayakkabı boyacısı çocuk Nazmi, yalıtıktır. Emekli öğretim üyesi Hayri Bey ve emekli öğretmen Şayeste Hanım bu çocuğu yanlarına alıp okutur. Bu iki ihtiyar da mahallede komşuları tarafından dışlanır. Onları tanımadıkları için ötekileştirirler.

Kartalın Yuvası adlı eserde köyünde yaşadığı huzursuzluklar ve talihsizlikler sonucu oğlu ve torunu ile birlikte Kartal Kaya adlı uzak bir kayalığa yerleşen Ümmühan'ın hikâyesi anlatılır. Önce iftiraya kurban giden gelinin kendini asması, ardından oğlunun intikam alıp hapse düşmesi ile Ümmühan köyden kopar. Köylülerin kendi ailesine karşı olumsuz bakışından rahatsız olur ve oğlu Mehmet ve torunu Mustafa ile kendisini adeta yalıtık bir hayata sürükler. Oğlu Mehmet de ölünce torunu ile Kartal Kaya'da yalnız kalır.

SONUÇ

Toplumsal değişim insanların sosyal ve bireysel yaşantılarını etkiler. Modernleşme yolundaki Türkiye'de de bu değişim köyden kente tüm insanların hayatlarına farklı biçimlerde yansır. Kemalettin Tuğcu değişen insanlığın özellikle yanlışları üzerinden mesaj vermeyi tercih eder. Kendi çıkarları uğruna ailesini bile hiçe sayan kişilerin ailede ve toplumda açtıkları yaraları yalıtık tipler aracılığıyla verir. Başta aile ve yakın çevrenin dışladığı karakterleri sosyal hayatın içerisinde ele alırken onları kötülüğe, boşluğa, intihara doğru sürüklemekten kaçınır. Kemalettin Tuğcu eserlerinde yalıtık karakterlerin hemen hepsi, zeki, çalışkan ve dürüsttür. Hak etmediklerini istemezler. Kendi haklarıyla kazandıklarını yemek isterler. Bu ise Tuğcu'nun arzuladığı ideal insan tipinin yaşam karşısındaki tavrını gösterir.

Tuğcu'nun dram ağırlıklı eserlerinin özüne inildiğinde reel düzlemde her ne kadar annesiz, babasız, kimsesiz insanların hüznüleri ve acıları öncelense de arka planda kendi ayakları üstünde durabilen, sorumluluk ve ahlak sahibi insanların toplumda edindikleri yer üzerinde durulur.

KAYNAKÇA

Gariper, Cafer (2000). "Sabahattin Ali'nin Kağrı Hikâyesi Üzerinde Bir Çözümleme". *Arayışlar – İnsan Bilimleri Araştırmaları-*, 3-4: 1-16.

Giddens, Anthony (2010). *Modernite ve Bireysel Kimlik*. Ümit Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Say.

Korkmaz, Ramazan (2016). *Sabahattin Ali*. İstanbul: Kesit.

Marshall, Gordon (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. Osman Akınhay-Derya Kömürcü (Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat.

Özodaşık, Mustafa (2001). *Modern İnsanın Yalnızlığı*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Rousseau, J. J. (2010). *İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı*. R. Nuri İleri (Çev.). İstanbul: Say.

Taşdelen, Vefa (2004). *Kierkegaard'ta Benlik ve Varoluş*. İstanbul: Hece.

Tuğcu, Kemalettin (1991). *Emekliler*. İstanbul: Maviş.

_____ (1997). *Benim Annem*. İstanbul: Damla.

_____ (2002). *Büyüklerin Günahı*. İstanbul: Damla.

_____ (2006). *İhtiyarlar*. İstanbul: Ünlü.

_____ (2006). *Can Yoldaşları*. İstanbul: Damla.

_____ (2006). *Küçük Serseri*. İstanbul: Damla.

_____ (2006). *Doğduğum Ev*. İstanbul: Damla.

_____ (2007). *Kuklacı*. İstanbul: Damla.

_____ (2008). *Sokaktan Gelen Çocuk*. İstanbul: Damla.

_____ (2012). *Satılan Çocuk*. İstanbul: Damla.

_____ (2012). *Küçük İşportacı*. İstanbul: Damla.

_____ (2012). *İstenmeyen Ada*. İstanbul: Nokta Çocuk.

_____ (2012). *Kartalın Yuvası*. İstanbul: Damla.

_____ (2012). *Dağdaki Yabancı*. İstanbul: Damla.

Tüzer, İbrahim (2011). "II. Yeni Şiirinde Bir Yaşam Alanı Olarak Kent Algısı". *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 29: 411-428.

Van der Loo Hans- Van Reijen Williem (2003). *Modernleşmenin Paradoksları*. Kadir Canatan (Çev.). İstanbul: İnsan.